

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VIII.Quod non sit Ecclesiasticum regimen præcipuè penes Episcopos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

populos, tit. de sum. Trin. & fide Cathol. & in toto tit. de hæreticis. Vide plura in quæstione de Iudice controuersiarum, & in quæstione de Præsede Concilij generalis.

CAPVT VIII.

Quòd non sit Ecclesiasticum regimen præcipuè penes Episcopos.

SEQVITVR tertia propositio, quæ Ecclesiæ regimen non esse præcipuè penes Episcopos & Presbyteros aduersus duos Caluini errores docet. Prior CALVINI error est, Episcopos & Presbyteros iure diuino pares esse. Posterior autem est, in coetu seniorum supremam Ecclesiæ potestatem residere. In quo errore fuit etiam Ioannes HVS, vt ex art. 27. 28. & 29. in Concilio Constantiensi. sess. 15. damnatis, intelligi potest.

Ac PRIOR quidem error in ea disputatione commodius refutabitur, quam de clericis, suo loco instituemus. Satis erit interim hunc errorem priorem ex posteriore refellere. siquidem hi duo errores inter se pugnant. Si enim Ecclesia regitur ab optimatibus, vt habet secundus error: certè Presbyteri non sunt optimates. vel si Presbyteri sunt optimates, Ecclesia non regitur ab optimatibus. constat enim in Conciliis generalibus, in quibus de administratione totius Ecclesiæ agitur, & vbi leges, quibus Ecclesia regitur, feruntur vel abrogantur, nunquam interfuisse Presbyteros cum auctoritate definiendi, nisi essent legati, & locum tenerent aliquorum Episcoporum. id quod non opus est aliter probare, quàm ex ipsis actis Conciliorum, quæ adhuc exstant.

Iam verò posterior error, qui huius loci proprius est, his rationibus confutatur. PRIMVM nusquam in Scripturis legitur collata summa potestas Concilio Sacerdotum. Quæcunque enim auctoritas Apostolis ceterisque discipulis concessa à Christo est, non solum omnibus, sed etiam singulis concessa est; neque ad eam exercendam erat opus Concilio. poterant enim sine dubio Apostoli singuli, & possunt etiam nunc singuli Episcopi docere, baptizare, soluere, ligare, ordinare ministros, &c. solus est locus Matth. 18. vbi tribuitur aliquid

Primogenitum.

in disputatione de deo

aliquid Concilio, cum dicitur: *Vbi fuerint duo & tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.*

At neque hic explicatur, quæ sit potestas Concilij, summane an mediocris, an infima. & CALVINVS ipse, aduersus quem præcipue disputamus, lib. 4. Instir. ca. 9. §. 2. hunc Euangelij locum aded non magni facit, vt dicat eum nihilo minus in quemuis particularem cœtum competere, quàm in Concilium vniuersale. Itaque non est cur in præsentia de hoc loco multum laboremus.

SECUNDO, si penes optimates esset summum Ecclesiæ regimen, sequeretur Ecclesiam ferè semper carere rectoribus, & vt plurimum neminem esse, cui curæ sit commune bonum: proinde Rempub. Ecclesiasticam omnium esse miserrimam; optimates enim cum pares inter se sint, nõ possunt commune bonum, vt par est, administrare, nisi vel congregati sint, vel aliquem elegerint, communi consensu, magistratum, cui omnes obediant; quemadmodum Romani suos Consules eligebant.

At in Ecclesia rarissimè congregantur optimates ad generale Concilium. Primis enim C C C. annis nulla fuit congregatio generalis: postea verò vix centesimo quoque anno. Magistratum autem, cui Ecclesia vniuersa saltem ad tempus pareret, nullum vnquam optimates isti crearunt. Nam si creassent aliquem, is maximè fuisset vnus ex primariis quinq; Patriarchis, qui semper in Ecclesia præ ceteris eminuerunt: at Patriarcham Romanum nunquam habuisse hanc potestatem aduersarij contendunt: de ceteris quatuor res certissima est, nunquam enim Alexandrinus Patriarcha aliquid iuris habuit extra Ægyptum, neque alij extra suas regiones.

Quare S. HIERONYMVS in epist. ad Pammachium aduersus Ioannem Episcopum Hierosolymæ: *Responde, inquit, mihi. Ad Alexandrinum Episcopum Palæstina quid pertinet?* Et CHRYSOSTOMVS in epistol. priore ad Innocentium I. grauitè queritur de Theophilo Patriarcha Alexandrino, qui se negotiis Ecclesiasticis extra suam prouinciam ingerebat: *Neque enim, inquit, æquum est, vt qui in Ægypto sunt, iudicent eos qui in Thracia.*

Quàm autem hoc sit absurdum, vt Ecclesia Catholica, quæ aded est vna, vt vna ciuitas, vna domus, vnum corpus in Scri-
pturis

pturis dicatur; nullum in terris habeat, qui eius curam gerat, quis non vider? Nam si Ecclesiæ particulares non essent inter se ita colligatæ, vt vnum corpus facerent, sufficeret vnicuique suus rector. nunc autem non magis possunt vno aliquo re-ctore carere, quàm possit vnus grex vno pastore, & vnum corpus suo capite.

TERTIO, si esset in cœtu optimatum summa potestas: quò numerosius cogeretur Concilium, eò plus haberet auctoritatis: neque vnquam euenire posset, vt minori Concilio plus tribueretur quàm maiori.

At Concilium ARIMINENSE Episcoporum D.C. nullius vnquã auctoritatis in Ecclesia Catholica habitum est: Concilium autem primum Constantinopolitanum C.L. Episcoporum summæ semper auctoritatis fuit. Ac nos quidem Catholici huius rei causam reddimus, quod illud fuerit à Pontifice summo, in quo est summa Ecclesiæ potestas, reprobatum, hoc autem confirmatum. qui autem summam potestatem tribuunt optimatibus, nullam causam possunt adferre, cur Ariminense Concilium damnent, Constantinopolitanum autem amplectantur. At, inquit, Ariminense Concilium errauit, non errauit Constantinopolitanum; propterea hoc amplectimur, illud damnamus. Sed quid est hoc aliud, quàm se Conciliorum & totius Ecclesiæ Iudicem facere?

QUARTO, tametsi Dimocratia est absolutè pessimum regimen: tamen Ecclesiæ perniciosior esse viderur Aristocratia. Siquidem summum Ecclesiæ malum hæresis est: hæreses autem ab optimatibus potius, quàm à plebeis hominibus excitantur. Certè Hæresiarchæ ferè omnes, aut Episcopi, aut Presbyteri fuerunt. itaq; sunt hæreses quædam quasi optimatum factiones, sine quibus nullæ essent in Ecclesia populorum seditiones. Factiones autem nunquam facilius, & frequentius oriuntur, quàm cum optimates regunt, vt non solum experimento, & Philosophorum testimonio, sed etiam Caluini ipsius confessione, lib.4. Instit. cap. 20. §. 8. comprobari potest.

Sed obiciunt tria Scripturæ testimonia, adiunctis etiam tribus testimoniis Patrum. PRIMM est Act. 15. vbi legimus, primam controuersiam in Ecclesia exortam, non ab vno aliquo summo Iudice fuisse definitam, sed à conuentu Apostolorum, & seniorum. *Conuenerunt, inquit Lucas, Apostoli & seniores videre de verbo hoc.*

RE-

RESPONDEO, nullum hinc argumentum sumi posse pro Aristocratia asserenda. Siquidem in eo concilio prima illa quæstio definita est, *vbi præses & caput Petrus erat. nec enim Petrus in aliena diocesi, & Episcopo præsentem Iacobo, loqui primus ausus fuisset, nisi ipse toti Concilio præfuisset.* Neque Monarchiæ repugnat, quod aliquid in publico conuentu communi Principum consilio & consensu statuatur, quemadmodum fieri solet hoc tempore in Comitibus imperialibus.

ALTERVM testimonium est Act. 20. vbi B. Paulus Episcopos admonet his verbis: *Attendite vobis & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei.*

TERTIVM est I. Pet. 5. vbi B. Petrus ita loquitur: *Seniores qui in vobis sunt obsecro consenior, & testis Christi passionum, pascite, qui in vobis est, gregem Dei.*

RESPONDEO, ex neutro horum locorum aliquid probari: nec enim negamus Episcopis & Presbyteris conuenire: vt Ecclesiam Dei pascât & regant. sed quæstio nostra est de summa totius Ecclesiæ potestate; Siue ea in cœtu ministrorum, an in aliquo vno homine? Quam quæstionem in his locis neque Paulus, neque Petrus attingit, sed solum Episcopos admonent, vt erga subiectos sibi populos, pastoralis munere strenuè fungantur.

Iam ex Patribus primo loco CYPRIANVM proferunt, qui li. 3. epist. 19. ad Clerum suum ita scribit: *Quæ res cum omnium nostrum consilium & sententiam spectet; præiudicare ego, & solum mihi rem omnem vendicare non audeo.* RESPONDEO, Cyprianum propterea id non esse ausum, quod sponte sua se ipse obstrinxerat, cum episcopatum susciperet, nihil sine cleri & populi consilio, & consensu esse facturum, vt ex lib. 3. epist. 10. supra docuimus.

Proferunt deinde AMBROSIVM, qui in comment. 5. capit. prioris epistolæ ad Timotheum ita loquitur: *Et synagoga, & postea Ecclesia seniores habuit, quorum sine consilio nihil agebatur.* RESPONDEO, non magis ex his verbis probari posse Aristocratiam Ecclesiasticam, quam ex senatu & consilio regio probetur, nullam esse in regnis Monarchiam. Certè enim Salomon 3. Reg. 12. seniorum cœtum habebat à consiliis. & Assuerus, Esther 1. sapientium consilio in rebus omnibus utebatur: nec tamè ideò non erant Reges. Præterea, quòd

Episcopi

Episcopi veteres sine Presbyterorum consilio nihil agerent, vile, ac salutare, non tamen necessarium fuisse, vel eo intelligi potest, quod Ambrosij tempore non fiebat, nec tamen Ecclesia penitus interierat.

Postremò HIERONYMVM producunt, qui in cap. i. ad Titum sic ait: *Antequam diaboli instinctu studia in religione fierent, & diceretur in populis; Ego sum Pauli, ego Apollo, ego verò Cepha; communi Presbyterorum consilio Ecclesia gubernabantur. Postquam verò unusquisq; eos, quos baptizauerat, suos putabat esse, non Christi, in toto orbe decretum est, & vnus de Presbyteris electus superponeretur ceteris, ad quem omnis Ecclesie cura pertineret; & schismatum semina tollerentur.* Igitur primo tempore Ecclesie, quando ea purissima erat, Aristocratia vigeat, & optimates Presbyteri erant.

RESPONDEO, videtur B. HIERONYMVS in ea sententia fuisse, vt existimaret Episcopos, si de iurisdictione agatur, esse quidem Presbyteris maiores, sed iure Ecclesiastico, non diuino. quæ sententia falsa est, & suo loco refellenda. Interim tamen nihil Caluini Aristocratiam Presbyterorum iuuat, sed contrà maximè lædit. Non enim Hieronymus dicit, in prima Ecclesia viguisse Aristocratiam Presbyterorum, & fuisse illud bonum regimen, & paulatim postea per abusionem aliquam introductam esse à malis hominibus Monarchiam: sed è contrario affirmat, Aristocratiam, quæ initio erat, quia non bene succedebat, & plurimæ inde oriebantur seditiones & schismata, communi orbis terræ consilio in Monarchiam esse mutatam.

Neque dubium esse potest, quin HIERONYMVS senserit, mutationem hanc esse factam Apostolorum temporibus, & ipsis Apostolis auctoribus; nam hoc loco dicit, tunc factam esse mutationem, cum cœpit dici: *Ego sum Pauli, ego Apollo.* quod accidisse tempore suo testatur Paulus i. Corinth. i. DEINDE Hieronymus in libro de viris illustribus, in Iacobo dicit, Iacobum statim à passione Domini ab Apostolis creatum Episcopum Hierosolymæ, & in epistola ad Euagrium, quæ est 85. asserit, S. Marcum Episcopum fuisse Alexandria. ADDE, quod non loquitur Hieronymus de regimine vniuersalis Ecclesie, sed solùm particularium, cum ait, initio cœpisse gubernari Ecclesias communi Presbyterorum consilio. alioqui

alioqui enim Petrum fuisse caput totius Ecclesiae à Christo constitutum, disertis verbis docet idem Hieronymus in lib. 1. contra Iovinianum: *Ex duodecim vnus eligitur, et capite constituto, schismatum tolleretur occasio.*

CAPVT IX.

Quòd regimen Ecclesiasticum præcipuè Monarchicum esse debeat.

RESTAT postrema propositio, quæ Ecclesiae regimen præcipuè Monarchicum esse debere affirmat. AC PRIMVM quidem ratio, qua id probetur ex iis, quæ dicta sunt, deduci potest; nam si tres sunt regiminis formæ, Monarchia, Aristocratia, Dimocratia, & iam probatum est, Ecclesiae gubernationem, nec Dimocraticam, nec Aristocraticam esse debere: quid aliud superest, quàm vt sit Monarchica? Deinde, si Monarchia est optimum ac præstantissimum regimen, vt supra docuimus, & certum est Ecclesiam Dei à sapientissimo Principe Christo institutam optimè gubernari: quis inficiari potest, eius regimen debere esse Monarchicum?

Sed occurrit Caluinus lib. 4. Institut. cap. 6. §. 9. ac negat, si Monarchia sit optimum regimen, inde sequi, debere Ecclesiam ab vno aliquo homine gubernari, cùm constet eius Regem ac Monarcham esse Christum.

Sed faciliè refellitur; nam etsi Christus vnus sit ac proprius Ecclesiae Catholicae Rex, & Monarcha, eamque spiritualiter ac inuisibiliter regat, & moderetur: tamen eget Ecclesia, quæ corporalis, & visibilis est, vno aliquo visibili summo Iudice, à quo lites de religione exortæ componantur, quique omnes inferiores præfectos in officio & vnitæte contineat. Alioqui non solum summus Pontifex, sed etiam Episcopi, Pastores, Doctores, ac Ministri omnes superuacanei essent. Christus enim Pastor est, & *Episcopus animarum nostrarum*, 1. Petr. 2. Ipse est vnicus magister, quem audire iubet Pater cælestis, Matth. 7. Ipse est, qui baptizat in Spiritu sancto, Ioan. 1.

Quemadmodum igitur Episcopi, Doctores, ceterique Ministri superuacanei non sunt, tametsi, quod ipsi vt ministri faciunt,

*pastoribus suis vacans
quia est vnicus
pastor*